

APSTIPRINU
Direktore

Jolanta Borīte

**ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀIS KULTŪRAS PIEMINEKLIS –
TURĀIDAS MUZEJREZERVĀTS**

2024. gada
PUBLISKAIS PĀRSKATS

Sigulda 2025

SATURS

1.	PAMATINFORMĀCIJA	
1.1.	Iestādes juridiskais statuss un struktūra	3-4
1.2.	Politikas jomas vai funkcijas, par kurām iestāde ir atbildīga, tās darbības virzieni un pārskata gada galvenās prioritātes	4-7
2.	FINANŠU RESURSI UN MUZEJREZERVĀTA DARBĪBAS REZULTĀTI	
2.1.	Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	7-9
2.2.	Iestādes darbības rezultāti	10-19
2.3.	Muzeja pakalpojumi	19-21
2.4.	Muzejrezervāta darba uzlabošana un sistēmas efektīvas darbības nodrošināšanai	21-22
2.5.	Pārskats par stratēģijas ieviešanu	22
3.	PERSONĀLS	22-23
4.	KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	
4.1.	Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai	23-24
4.2.	Sadarbība ar nevalstisko sektoru	24
5.	NĀKAMĀ GADA PLĀNOTIE PASĀKUMI	24-27

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Iestādes juridiskais statuss un struktūra

Īpaši aizsargājamais kultūras piemineklis – Turaidas muzejrezervāts (turpmāk tekstā – muzejrezervāts) ir Kultūras ministrijas pakļautībā esoša valsts tiešās pārvaldes iestāde, kas darbojās saskaņā ar Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta nolikumu, kas apstiprināts ar 2012. gada 18. decembra Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem Nr.932.

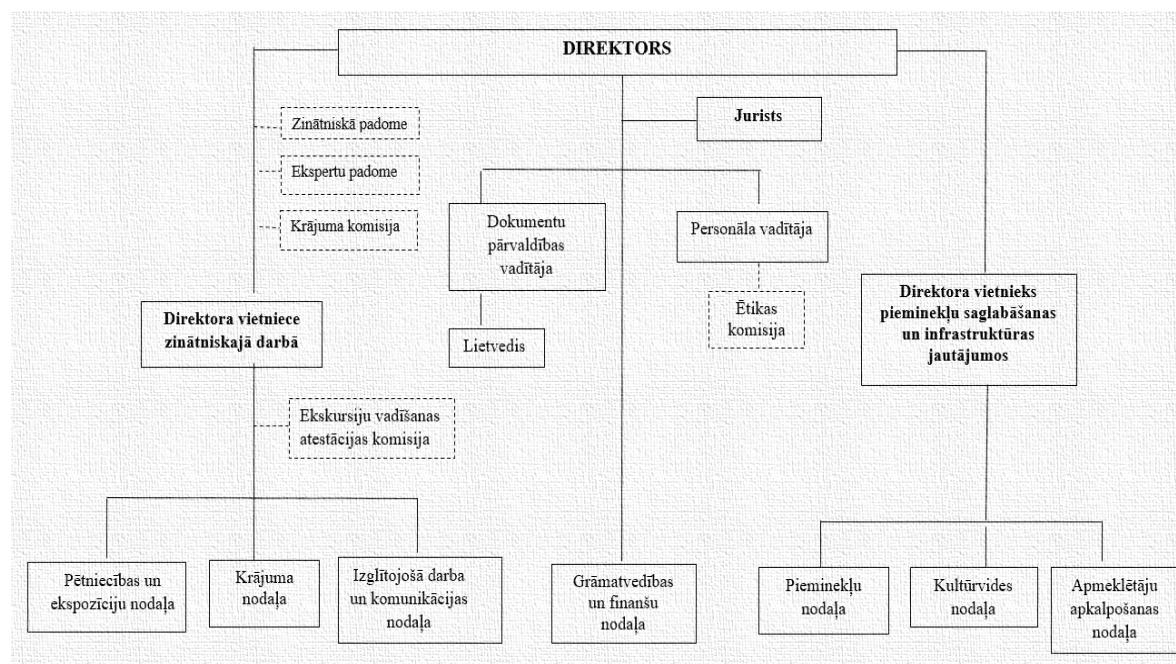
Muzejrezervāts izveidots 1988. gadā uz Siguldas novadpētniecības muzeja bāzes, lai saglabātu nākamajām paaudzēm vienu no senākajiem Latvijas valstiskajiem veidojumiem – Turaidas vēsturisko centru ar kultūras pieminekļu kompleksu, kas izvietoti 57,82 ha lielā teritorijā. Tā darbības mērķis ir harmoniskas sabiedrības veidošana, izmantojot Turaidas novada dabas un kultūrvēsturiskās vērtības.

Muzejrezervāts ir īpaši aizsargājams kultūras pieminekļu komplekss ar sevišķu vēsturisku, zinātnisku un kultūras vērtību un atrodas īpašā valsts aizsardzībā. To veido pieminekļi, kultūrvēsturiskā un dabas vide un krājums, kas ir Nacionālā muzeju krājuma daļa.

LR Ministru kabineta 28.10.2014. noteikumi Nr. 664 “Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta – aizsardzības kārtība” nosaka kārtību, kādā tiek nodrošināta muzejrezervāta, aizsardzības, izpēte un izmantošana.

Muzejrezervāts ir valsts akreditēts muzejs uz 5 gadiem līdz 2029. gada 29. aprīlim (30.04.2024. Akreditācijas apliecība Nr. 3A4)

Muzejrezervāta organizatorisko struktūru ar rīkojumu apstiprina direktors. Struktūra veidota tā, lai nodrošinātu muzejrezervāta pamatfunkciju veikšanu un sekmētu Darbības un attīstības stratēģijā noteikto mērķu izpildi.

Muzejrezervāta darbu vada direktors. Direktora tiešā pakļautībā ir Direktora vietnieks zinātniskajā darbā, Direktora vietnieks pieminekļu saglabāšanas un infrastruktūras jautājumos, Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītājs, dokumentu pārvaldības vadītājs, jurists un personāla vadītājs.

Muzejrezervāta funkcijas pilda: Pētniecības un ekspozīciju nodaļa, Krājuma nodaļa, Izglītojošā darba un komunikācijas daļa, Pieminekļu nodaļa, Kultūrvides nodaļa un Apmeklētāju apkalpošanas nodaļa. Atbalsta funkcijas veic Grāmatvedības un finanšu nodaļa, dokumentu pārvaldības vadītājs, lietvedis, personāla vadītājs un jurists.

Turaidas muzejrezervātā noteiktās pamatvērtības:

1.2. Politikas jomas vai funkcijas, par kurām iestāde ir atbildīga

Muzejrezervāta vīzija (vīzsmērķis)

Sabiedrības interesēs saglabāts un uzturēts Turaidas vēsturiskais centrs ar tam raksturīgo dabas un kultūrvēsturisko vidi, pieminekļiem, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu ir nozīmīgs vēstures un kultūrainavas simbols. Tas veicina Latvijas tēlu atpazīstamību un pozicionē Latviju kā pievilcīgu kultūras tūrisma galamērķi. Muzejrezervāts ir uzticams sabiedrotais materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma sargiem un atmiņu institūcijām, un kalpo kā mūsdienīgs tilts starp kultūrvēsturisko mantojumu un sabiedrību, nodrošinot stabilu pēctecības un attīstības procesu.

Misija

Harmoniskas sabiedrības veidošana, parādot latviskās dzīvesziņas attīstību un vispārcilvēciskās vērtības ar tūkstošgadē uzkrāto reģiona un Turaidas vēsturiskā centra dabas un kultūras mantojumu.

Misijas īstenošanai muzejrezervāts veic šādas funkcijas (*Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta nolikuma 3.1.- 3.6. p.*):

- 1) Uztur, pārvalda un attīsta muzeja krājumu – Nacionālā muzeju krājuma daļu
- 2) Veic muzeja krājuma un ar to saistītās informācijas zinātnisko pētniecību
- 3) Izglīto sabiedrību, nodrošina tai muzeja vērtību pieejamību
- 4) Pēta, atjauno un uztur kultūrvēsturisko vidi
- 5) Uztur un attīsta muzeja darbībai nepieciešamo infrastruktūru
- 6) Restaurē, remontē un uztur attiecīgos kultūras pieminekļus

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, muzejrezervāta pamatuzdevumi ir (*Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta nolikuma 4.1.- 4.12. p.*):

- 1) pētīt Turaidas vēsturiskā centra un novada kultūras un dabas pieminekļus, kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu;
- 2) nodrošināt mērķtiecīgu Nacionālā muzeju krājuma komplektēšanu, uzskaiti, dokumentēšanu un glabāšanu;
- 3) veidot informatīvo datu bāzi par muzeja krājumu Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogam;
- 4) izmantojot Nacionālo muzeju krājumu, veidot ekspozīcijas un izstādes muzejrezervāta vēsturiskajās ēkās, nocietinājumos, būvēs un kultūrvidē;
- 5) īstenot valsts un starptautiskos projektus un programmas;
- 6) popularizēt kultūrvēsturiskās vērtības, izmantojot muzeja ekspozīcijas, izstādes un citus ar muzeja darbību saistītus pasākumus;
- 7) atjaunot zudušās vēsturiskās ēkas un būves, apsaimniekot vai iznomāt tās atbilstoši muzejrezervāta darbības mērķiem;
- 8) restaurēt vēsturisko vidi muzejrezervāta teritorijā, kopt dabas ainavas, veidot brīvdabas ekspozīcijas;
- 9) veikt kultūrizglītojošo darbību Turaidas novada un Vidzemes reģiona vēstures, kultūras, mākslas un tautas tradīciju popularizēšanā, izdot ceļvežus, bukletus, zinātniskus izdevumus un citus iespaiddarbus, organizēt vietējās un starptautiskās zinātniskās konferences, seminārus un citus pasākumus, piedalīties tajos un nodrošināt attiecīgo pasākumu publicitāti;
- 10) nodrošināt ekspozīciju un izstāžu pieejamību apmeklētājiem, kā arī gidu pakalpojumus;
- 11) pētīt sabiedrības pieprasījumu un analizēt muzeja sniegto pakalpojumu kvalitātes novērtējumu;
- 12) izstrādāt un īstenot projektus saskaņā ar muzejrezervāta stratēģiju.

1.3. Darbības mērķi un virzieni

Stratēģiskie mērķi 2024-2029

Vēsturiskās atmiņas uzturēšanai dokumentēt Turaidas vēsturiskā centra un reģiona dabas un kultūrvidi, pieminekļus, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu un mērķtiecīgi komplektēt muzejrezervāta krājumu.

Attīstot mantojuma vērtību, turpināt pētīt un pilnveidot zinātnisko pamatojumu par Latvijas vēsturiskajiem centriem lauku vidē, to kultūrvēsturiskās vides un dabas elementiem reģionālā un Eiropas kontekstā.

Latvijas kultūras mantojuma savdabības un daudzveidības iepazīšanai un Latvijas tēla veidošanai saglabāt, uzturēt un restaurēt Turaidas vēsturiskā centra mantojumu - ēkas-pieminekļus, dabu un kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu.

Reģiona attīstībai un sociālās stabilitātes sekmēšanai pilnveidot muzejrezervāta komunikācijas formas un efektivitāti, attīstīt kultūras tūrismu un paplašināt mērķauditorijas loku, veicinot dažādību un ilgtspēju, esot atvērtiem, pieejamiem un iekļaujošiem, radot ilgtermiņa pienesumu sabiedrībai un tautsaimniecības attīstībai.

Nodrošināt cilvēku un dabas harmonisku līdzāspastāvēšanu un daudzveidīgu mantojumā balstītu izglītības, emocionālā pārdzīvojuma, pārdomu un zināšanu apmaiņas pieredzi plašai sabiedrībai, daloties ar laikmetīgu, saturīgu un ētisku mantojuma interpretāciju, kas uzlabo dzīves kvalitāti, sniedz iedvesmu, rosina interesi un veicina tradīciju iekļaušanu mūsdienu radošumā.

Pilnveidot muzejrezervāta **kā kultūras mantojuma un atmiņas institūcijas darbību**, nodrošināt augsta līmeņa pārvaldību un darbinieku profesionalitāti.

1.4. Prioritātes un mērķi pārskata gadā

Muzejrezervāts savu darbību 2024. gadā plānoja atbilstoši Darbības un attīstības stratēģijai 2024.–2028. gadam un pieejamajiem finanšu resursiem, lai realizētu Pētniecības un ekspozīciju politiku, Krājuma politiku un Komunikācijas politiku, kā arī Pieminekļu un kultūrvides saglabāšanas pamatprincipus.

2024. gadā tika noteiktas šādas darbības prioritātes un nozīmīgākie sasniegtie rezultāti:

1.prioritāte	Latvijas vēsturisko centru elementu izpēte un krājuma komplektēšana par kultūras un dabas pieminekļiem, kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu Turaidas vēsturiskajā centrā Latvijas un Eiropas vēstures kontekstā, saglabājot pētniecību un uzkrātās zināšanas, kā arī vairojot Latvijas kultūrvēsturiskā mantojuma vērtību
---------------------	---

Mērķtiecīgi veidot, dokumentēt un pētīt krājumu un ar to saistīto informāciju

- ▣ Turpināt krājuma digitalizāciju un uzlabot krājuma elektronisko datu bāzi, nodrošināt tās pieejamību muzejrezervāta tīmekļvietnē, sadaļā *eTuraida* un Nacionālajā muzeju kopkatalogā/ Digitālajā bibliotēkā

Turpināt pētniecības darbu 7 pamattēmu ietvaros, veikt iegūtās informācijas apkopošanu:

- ▣ Sateseles pilskalna arheoloģiskās izpētes pārskats (2005.–2006.)
- ▣ Vikmestes pilskalna arheoloģiskās izpētes pārskats (2023)
- ▣ Manuskripts grāmatai “Sateseles pils un zeme”
- ▣ Manuskripts “Tautasdziesma Dainu kalnā”
- ▣ Manuskripts katalogam „Turaidas pilī atrastās 13.–17. gs. militārās senlietas”
- ▣ Izpētes pārskats “Turaidas pils kaulu un būvkeramikas pētniecība”
- ▣ Ekspozīcijas plāns “Pils dzīvojamā telpa”
- ▣ Izstādes “Turaidas baznīca 20. gadsimta otrā puse” plāns.
- ▣ Izstādes “Baltijas ceļam 35” plāns
- ▣ Papildināt ekspozīcijas plānu “Turaidas Dāvids muzejā” ar tēmām “Dāvids dodas Krusta karos”. “Dāvida viduslaiku portrets”
- ▣ Digitāla programmas “Pils kultūrlāņa CV” plāns

2.prioritāte	Kultūras mantojuma, kultūrvēsturisko vērtību un kultūrvides saglabāšana, nodrošinot atbildīgu kultūras mantojuma un dabas mantojuma izmantošanu un stiprinot gatavību glābt mantojumu krīzes situācijās
---------------------	--

Nodrošināt krājuma saglabāšanai nepieciešamās telpas un infrastruktūru

- ▣ Iekārtot jaunu krājuma glabātuvi

Uzturēt un izmantot ēkas-pieminekļus atbilstoši muzejrezervāta mērķiem, veikt izpēti, izstrādāt projektus restaurācijai un konservācijai

- ▣ Vagara mājas atjaunošanas būvprojekta izstrāde
- ▣ Šveices mājas kompleksa atjaunošanas koncepcija
- ▣ Kaltes dakstiņu jumta remonts pēc negaisa postījumiem
- ▣ Turaidas pils pagalma ziemeļaustrumu stūra iekštelpas atjaunošana

Saglabāt un atjaunot dabas un kultūrvides vērtības, izstrādāt un realizēt projektu vēsturisko kompleksu vides identitātes atjaunošanai

- Pārvaldnieka jaunās dzīvojamās mājas vēsturiskais dārza atjaunošanas būvprojekta izstrāde

3.prioritāte	Kvalitatīvs un daudzveidīgs muzejrezervāta piedāvājums dažādām sabiedrības mērķgrupām, apmeklētāju apkalpošanas drošība un efektivitāte, kultūras mantojuma radoša interpretācija, nodrošinot ieņēmumu avotu paplašināšanu un pašu ieņēmumu stabilu pieaugumu
---------------------	--

Iekārtot jaunas ekspozīcijas un izstādes, izveidot jaunas digitālās programmas

- ▣ Ekspozīcijas “Turaidas Dāvids muzejā” 2. kārtā: stends un Infografika “Krusta kari Livonijā” (Dāvids dodas Krusta karos); izglītojoši un interaktīvi stendi: “Izvēlies Dāvidu

par savu pavadoni Turaidas pilī”, Iepazīsti Turaidas vēsturi kopā ar Dāvidu”, “Dāvida viduslaiku portrets” – stendu makets un izgatavošana materiālā

- ▣ Izstāde “Turaidas baznīca 20. gadsimta otrā puse”
- ▣ Izstāde “Brīvības ceļš”

Organizēt konferences, seminārus un citus izglītojošus pasākumus

- ▣ Turaidas muzejrezervāta gadskārtējā zinātniski praktiskā konference
- ▣ Pavasara konference - Informācijas diena gidiem
- ▣ Informācijas diena skolotājiem
- ▣ Turaidas pils 810gades pasākumu cikls
- ▣ Tematisko aktivitāšu cikls “Arheoloģija bērniem”
- ▣ Diskusija velūta latviešu politiķa un publicista Miķeļa Valtera 150. dzimšanas dienai
- ▣ Diskusija par tēmu “Brīvība. Baltijas ceļam 35”.
- ▣ Ikgadējās Eiropas mantojuma dienu un Eiropas Arheoloģijas dienu pasākumi
- ▣ Uzsākt gatavot pasākumu ciklu 2025.gadam “Dainu kalnam – 40”

Veidot jaunas izglītojošas programmas skolām un mūžizglītībai

- ✦ Aizraujoša arheoloģija
- ✦ Jauno arheologu skola

Sagatavot un izdot publikācijas

- ▣ Grāmata “Sateseles pils un zeme”
- ▣ Kataloga „Turaidas pilī atrastās 13.–17. gs. militārās senlietas” manuskripts
- ▣ Turaidas muzejrezervāta kalendārs 2025. gadam “Dainu kalnam-40”

Pilnveidot muzejrezervāta tīmekļvietni, aktualizēt sociālo tīklu vizuālo identitāti u.c. digitālos risinājumus

- ▣ Atjaunot tīmekļvietni www.turaida-muzejs.lv
- ▣ Projekts “Turaidas muzejrezervāta vizuālās identitātes vadlīnijas un vizuālās identitātes stila grāmata”
- ▣ Papildināt Turaidas muzejrezervāta mobilo aplikāciju ar audiogidu ekspozīcijā “Pārvaldnieka vecā dzīvojamā māja”.

2. FINANŠU RESURSI UN MUZEJREZERVĀTA DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Pārskata gadā turpināta Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta nolikumā (Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumi Nr. 932) noteikto funkciju un uzdevumu veikšana, atbilstoši Kultūras ministrijā apstiprinātajai Darbības un attīstības stratēģijai 2014.–2023., kārtējā gada darbības plānam un budžetam (budžeta programma „Kultūras mantojums”).

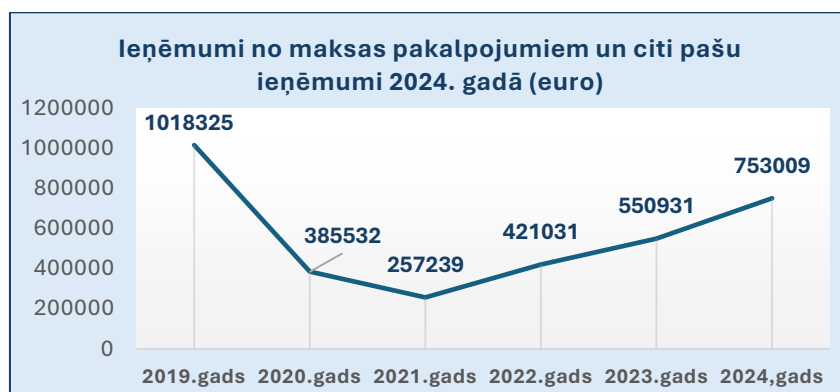
Saskaņā ar 05.05.2010 Ministru kabineta noteikumiem Nr.413
“Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem”

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Apstiprināts likumā	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1 668 327	2 003 362	1 896 599
1.1.	Dotācija	1 114 330	1 112 724	1 112 724
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	553 760	886 221	779 458
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	0	3 690	3 690
1.4.	Ziedojumi un dāvinājumi	237	728	728
2.	Izdevumi (kopā)	1 665 860	2 002 860	1 894 559
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 579 400	1 821 306	1 759 967
2.1.1.	Kārtējie izdevumi			
2.1.2.	Procentu izdevumi			
2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti			

2.1.4.	Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	Uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	86 460	181 554	134 592

Budžetu veido valsts dotācija un ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem – no pārdotajām ieejas biļetēm, muzeja speciālistu vadīto ekskursiju un izglītojošos programmu pakalpojuma sniegšanas u.c. No kopējo pašu ieņēmumu īpatsvara, lielāko īpatsvaru sastādīja ieņēmumi par biļešu realizāciju 90,6% un pārējiem ieņēmumi 9,4 %.

Pašu ieņēmumi 2024. gadā ir 753009 euro. Salīdzinot ar 2023. gadu pašu ieņēmumu apjoms ir pieaudzis par 202078 euro jeb par 27 %. Pakalpojumi tiek sniegti saskaņā ar LR Ministru kabinetā apstiprināto muzeja publisko pakalpojumu cenrādi (01.10.2013. MK noteikumi Nr.1029 “Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta maksas pakalpojumu cenrādis”). 2024. gada 17. septembrī Ministru kabinetā tika apstiprināti noteikumi Nr.610 “Grozījumi Ministru kabineta 2013. gada 1. oktobra noteikumos Nr.1029 „Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa - Turaidas muzejrezervāta – publisko maksas pakalpojumu cenrādis”, nosakot paaugstinātas cenas ieejas maksai pieaugušajam no 6,00 euro uz 8,00 euro vasaras sezonā un no 3,50 euro uz 6 euro – ziemas sezonā, kā citiem muzeja pakalpojumiem. Veiktie grozījumi muzeja maksas pakalpojumu cenrādī sekmēja pašu ieņēmumu pieaugumu.

Muzejrezervāta darbības nodrošināšanai un rezultatīvo rādītāju izpildei 2024. gadā budžeta programmā „Kultūras mantojums” faktiski pieejamie finanšu resursi bija 1 850 733 euro apmērā, t.sk. valsts dotācija 1 097 724 euro un 753 009 euro pašu ieņēmumi.

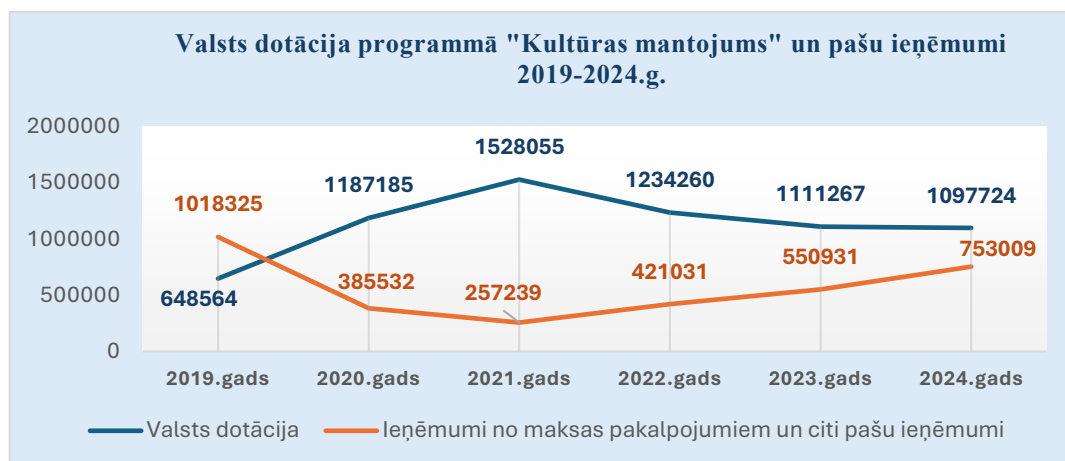
Valsts dotācija budžeta programmā “Kultūras mantojums” un pašu ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem daļēji nodrošina ar Ministru kabineta noteikumiem apstiprināto muzejrezervāta funkciju izpildi, Nacionālā muzeju krājuma saglabāšanu, pētniecību, ekspozīciju izveidi un to pieejamību sabiedrībai, kā arī valsts īpašumu, kuru pārvalda VAS “Valsts nekustamie īpašumi” - valsts nozīmes 38 ēku-pieminekļu saglabāšanu, kultūrvēsturiskās teritorijas 57,82 ha uzturēšanu un infrastruktūras nodrošināšanu.

Muzejrezervāta budžetu papildināja projektu konkursos iegūtais finansējums, valsts budžeta transferi, ziedojumi u.c.:

- Kultūras ministrijas budžeta programmā 21.00.00 “Kultūras mantojums” muzeju atbalstam – piešķirtie - **15000 euro** projekta „Turaidas muzejrezervāta krājuma izpēti un pētniecības rezultātu pieejamības nodrošināšana” sadaļas „Muzejrezervāta piedāvājums bērniem” īstenošanai: infografikas „Krusta kari Livonijā”, interaktīvo stendu un muzeja tematisko aktivitāšu bērniem izveidei.
- Pašvaldības budžets **4753 euro** Nodarbinātības valsts aģentūras nodarbinātības programmā iesaistīto Siguldas novadā deklarēto skolēnu vecumā no 15 līdz 19 gadiem 50% darba algas izdevumu segšanai.

- Eiropas padomes projekta “Eiropas Kultūras mantojums Turaidā – klātesoši Turaidā” (*European cultural Heritage in Turaida – to be*) finansējums 13780 euro apjomā. Pārskata gadā ieskaitīti 80% no piešķirtā finansējuma summas un no piešķiruma pārskata gadā izlietoti **3690 euro** mājas lapas www.atkaljturaidu.lv izstrādei.
- Privātpersonu ziedojumi **728 euro** apmērā.

Līdz ar to pārskata gadā muzejrezervāta budžetā 2024. gadā pieejamais finansējums funkciju izpildei bija EUR 1 918 153 euro. Salīdzinot ar 2023. gadu, finanšu resursu kopējais apjoms palielinājās par 242 704 euro.

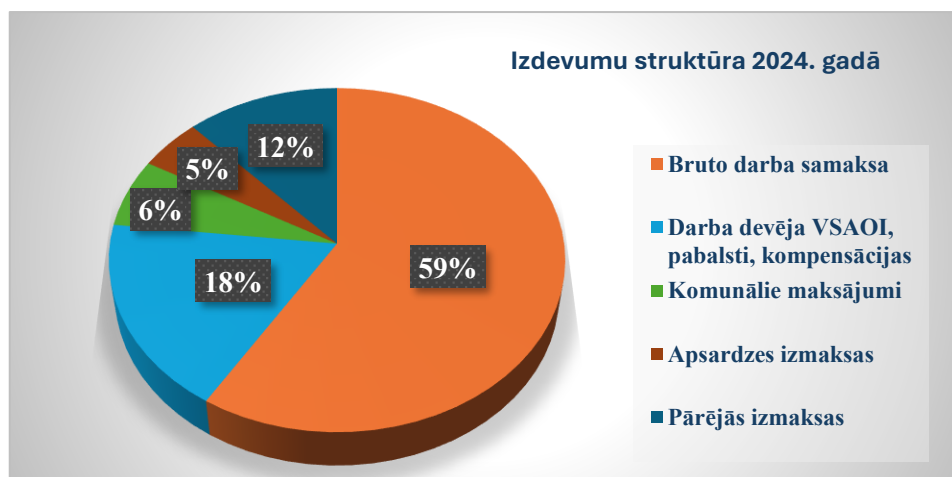

Muzejrezervāta funkciju izpildei 2024. gadā tika izlietoti:

atlīdzībai -	1 361 647 euro
precēm un pakalpojumiem -	411 784 euro
kapitālieguldījumi -	134 592 euro

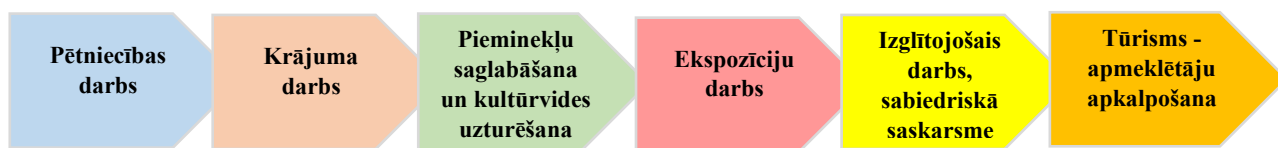
Salīdzinot ar 2023. gadu, izdevumi precēm un pakalpojumiem ir samazinājušies par 7,4 %, atlīdzības izdevumi ir palielinājušies par 15,8 %, bet kapitālizdevumi ir palielinājušies par 36,8 %, bet kapitālizdevumi ir palielinājušies par 36,8 %, bet kapitālizdevumi ir palielinājušies par 36,8 %, bet kapitālizdevumi ir palielinājušies par 36,8 %.

No visiem izdevumiem 77 % sastāda atlīdzības izdevumi, t.sk. 18% darba devēja VSAOI, pabalsti un kompensācijas. **Vidējais atalgojums mēnesī uz vienu slodzi 2024. gadā ir 1258,53 euro.** Lai gan, salīdzinot ar 2023. gadu, muzejrezervātā vidējais atalgojums mēnesī uz vienu slodzi ir pieaudzis par 12 %, tomēr tas joprojām ir par 34 % mazāks nekā valstī noteiktā strādājošo vidējā bruto darba samaksa mēnesī pilnai slodzei pirms nodokļu nomaksas - **1 685 eiro** (*pēc CSP datiem, <https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/darbs/alga/preses-relizes/22343-darba-samaksas-parmainas-2024-gada-4-ceturksni-un>*)

2.2. Iestādes darbības rezultāti

Plānotie darba rezultāti sasniegti atbilstoši pieejamajiem finanšu un personāla resursiem **saskaņā ar mērķtiecīgā darba shēmu**

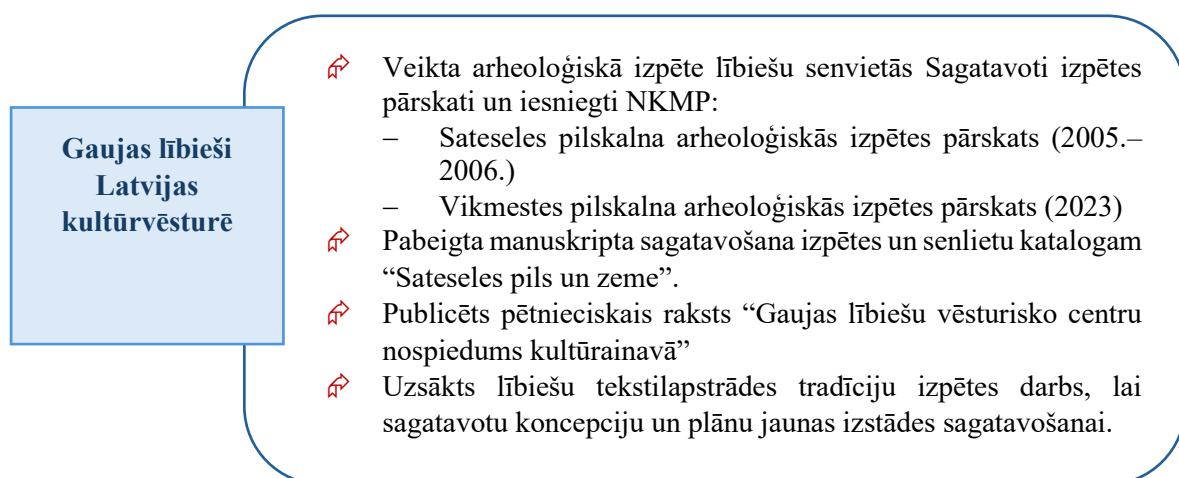
Veicot zinātniski pētniecisko, krājuma, izglītojošo un komunikācijas darbu, pieminekļu saglabāšanu, kultūrvides uzturēšanu un apmeklētāju apkalpošanu sabiedrības interesēs ir saglabāts un uzturēts materiālais un nemateriālais kultūras mantojums un kultūrvēsturiskā vide ar kultūras pieminekļu kompleksi: Dainu kalnu, Turaidas pilskalnu ar viduslaiku mūra pili, Turaidas baznīcu un baznīckalnu, Turaidas muižas saimniecisko centru ar meža parku.

Rezultatīvo rādītāju pārskats par muzejrezervāta 2024. gada darba rezultātiem publicēts Latvijas Digitālajā kultūras kartē: <https://is.kulturaskarte.lv>

Pētniecības un ekspozīciju politikas un krājuma politikas ietvaros vēsturiskās atmiņas uzturēšanai veikta Turaidas vēsturiskā centra dabas un kultūras mantojuma un ar to saistītos vēstures notikumu apzināšana un izpēte, radīts pamatojums mērķtiecīgai krājuma komplektēšanai, ēku-pieminekļu un kultūrvides restaurācijai, ekspozīciju, izstāžu, mērķprogrammu radīšanai.

1.prioritāte	Latvijas vēsturisko centru elementu izpēte un krājuma komplektēšana par kultūras un dabas pieminekļiem, kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu Turaidas vēsturiskajā centrā Latvijas un Eiropas vēstures kontekstā, saglabājot pētniecību un uzkrātās zināšanas, kā arī veidojot Latvijas kultūrvēsturiskā mantojuma vērtību
---------------------	--

Turpināts pētniecības darbs 7 pamattēmu ietvaros, veikta iegūtās informācijas apkopošana un izmantošana publikāciju, pētniecisko rakstu, ekspozīciju un izstāžu plānu, lekciju un citu izziņošu un izglītojošo materiālu sagatavošanai:

**Garīgais
mantojums,
dzīvesziņa un
relīģiju loma
cilvēku dzīvē**

- Tika turpināts Turaidas baznīcas un draudzes vēstures izpētes darbs un iegūtā informācija izmantota izstādes “Turaidas baznīca 20. gadsimta otrā pusē” plāna un referāta “Latvijas evaņģēliski luteriskā baznīca padomju okupācijas gados: Turaidas, Krimuldas un Lēdurgas draudžu piemērs” sagatavošanā.
- Veikta Siguldas - Ķempju ev.lut.draudzes konventa protokolu grāmatas (1815-1894) tulkojuma zinātniskā redakcija.
- Papildināts ekspozīcijas plāns “Turaidas Dāvids muzejā” ar tēmām “Dāvids dodas Krusta karos”. “Dāvida viduslaiku portrets” un sagatavots saturs infografikai “Dāvids stāsta par Krusta kariem”.
- Sagatavots Turaidas baznīckalna arheoloģiskās izpētes pārskats (2022) un iesniegts NKMP.
- Uzsākta informācijas apkopošana manuskripta sagatavošanai par Dainu kalna 40 gadu vēsturi .

**Turaidas pils –
viduslaiku
kultūras
mantojums**

- Apkopota izpētes informācija un izdots ceļvedis “Turaidas pils septiņu torņu stāsti”, kas vēsta par Turaidas pili kā nozīmīgu viduslaiku arhitektūras pieminekli Turaidas mūra pils 810gades gadā. Turaidas pils brīnumainais gaismas stāsts
- Uzsākts darbs pie manuskripta sagatavošanas katalogam „Turaidas pili atrastās 13.–17. gs. militārās senlietas”, sagatavots ziņojums “Jaunas atziņas par Turaidas pils uguns šaujamajiem ieročiem”.
- Publicēti pētnieciskie raksti: “Pētījumi par ēšanas paradumiem un galda kultūru viduslaikos – Turaidas pils materiāls Livonijas kontekstā” un Ieskats Turaidas pils arheoloģisko atradumu katalogu gatavošanas gaitā.
- Sagatavots digitālās programmas plāns “Dāvids dodas aizstāvēt”, izmantojot izpētes informāciju par notikumiem Turaidas pilsnovadā 1566 – 1776.
- Turpināta ekspozīcijas plāna “Pils dzīvojamā telpa” izstrāde un digitālās programmas “Pils kultūrslāņa CV” sagatavošana.
- Veikta Turaidas pils arheoloģiskajos izrakumos atrasto kaula priekšmetu nozīmes, izcelsmes un datējuma noteikšanu un sagatavots pētījuma pārskats.
- Sagatavots Turaidas pils R korpusa pagraba pārseguma atjaunošanas darbu veikšanas arheoloģiskās uzraudzības darba pārskats (2020-2024) un iesniegts NKMP.

**Turaidas muiža
300 gados**

- Uzsākta Turaidas muižas saimniecības īpašnieku un pārvaldnieku korespondences tulkojuma sagatavošana, iztulkotas 85 vēstules.
- Sagatavotas un novadītas diskusijas par tēmu “Miķelis Valters un viņa izsapņotā valsts” un “Ata Kronvalda runa “Par mūsu valodu” Vidzenmes skolotāju sapulcē 1869. gada 2.jūlijā Turaidā”
- Sagatavots izstādes plāns “Turaidas muižas cilvēki un darbi”

**Turaidas
vēsturiskā
centra ainavas
un kultūrvides
atjaunošana**

- Pamatojoties uz veiktajiem pētījumiem par dabas vērtībām Turaidas meža parkā (lapkoku praulgrauzi, mežābelēm, dižkokiem u.c.) sagatavots brīvdabas ekspozīcijas plāns “Dabas pērles Turaidas meža parkā”, noorganizēts metu konkurss ekspozīcijas dizaina risinājumam, kas veicinātu zināšanas un interesi sabiedrībā par dabas mantojuma saglabāšanu un pasākums “Ozolu diena Turaidā”.

**Turaidas
muzejrezervāts
laikā un telpā**

- Turpināts darbs digitālās programmas “Turaidas muzejrezervāta hronika” izveidē, apkopoti un ievadīti dati par 2018.–2021. gadu.
- Turpinot izpēti darbu, tēmas ietvaros sagatavotas 5 lekcijas.

**Nesenās
pagātnes
mantojums**

- Turpinot izpēti informācijas apkopošanu, sagatavots izstādes plāns “Akcijai “Baltijas ceļš” -35” un noorganizēta diskusija
- Publikācijas sagatavošanai uzsākta informācijas apkopošana un izpēte par Siguldas apkārtni un ļaudīm 19.–20. gadsimta mijā.
- Veikts pētījums par Siguldas novada un apkārtnes viduslaiku un jauno laiku kapu pieminekļi. Apsekoti un dokumentēti 95 pieminekļi un fiksēti 60 bojāti pieminekļi Allažu pagasta kapsētā. Par izpēti rezultātiem sagatavota lekcija.
- Uzsākta materiālu apzināšana kataloga sagatavošanai par Siguldas mākslinieka Voldemāra Gudovska mākslas darbu daiļradi.

Krājuma komplektēšana, uzskaitē un izmantošana

Atbilstoši krājuma politikai, **turpināta priekšmetu komplektēšana** galvenokārt esošo ekspozīciju papildināšanai, kā arī topošo ekspozīciju vajadzībām:

- ☐ Kopumā 2024. gadā krājums tika papildināts ar 375 vienībām, no tām: 98 pamatkrājuma vienības, iepirkas – 9 vienība par 1710 euro, dāvinājumos saņemtas 127 vienības, citi iegūšanas veidi – 6 vienības.
- ☐ Krājums papildināts ar mākslas, tekstilizstrādājumu, mēbeļu, fotonegatīvu, darba rīku un arheoloģijas kolekciju priekšmetiem. Skaitliski pavisam nedaudz krājumā uzņemti grāmatu un dokumentu kolekciju priekšmeti. Mākslas kolekcija papildināta ar Zīgurda Zuzes ex-libris eksemplāriem. Grāmatu kolekcijā uzņemtas A. Eglīša, V. Eglīša un H. Vīkas grāmatas. Mēbeļu kolekcija papildināta ar 19. gadsimta beigās darinātu veļas skapi ar atvilktnēm, kas lietots Turaidas muižas Šveices mājas pansijā līdz 1. pasaules karam. Vēl viens ļoti vērtīgs jaunieguvums mēbeļu kolekcijā ir galdiņš, kas atradies Turaidas muižas pārvaldnieka vecajā dzīvojamajā mājā.
- ☐ Fotonegatīvu kolekcija papildināta ar 54 attēliem, kuros fiksēta Turaidas baznīcas arheoloģiskā izpēte 2022. gadā.

- ☐ Turpināts informācijas apzināšanas un arheoloģiskās izpētes “TMR arheoloģijas kolekcijas komplektācijas avoti” pārskata sagatavošanas darbs par tuvākajā apkārtnē notikušiem arheoloģiskajiem izrakumiem un arheoloģiskās uzraudzības darbiem un to rezultātiem.

Mērķtiecīgi turpināta krājuma digitalizāciju, uzlabota krājuma elektroniskā datu bāze, nodrošināta tās pieejamība muzejrezervāta tīmekļvietnē, sadaļā *eTuraida*.

- ☐ Krājuma elektroniskajā datu bāzē pavisam ievadīta informācija par 82992 krājuma priekšmetiem, t.sk. pārskata periodā – 2401 priekšmetam. Saziņā ar KISC ir sagatavojuši kataloga datus eksportam uz NMKK, tomēr KISC kavēšanās dēļ, tas pārskata gadā nav izdarīts.
- ☐ Turpināts darbs pie digitalizēto priekšmetu attēlu datu bāzes izveides un noteikumu izstrādes digitalizējamo priekšmetu skenēšanai, fotografēšanai un tehniskās kvalitātes prasību noteikšanai. Veikta digitalizēto priekšmetu oriģinālo attēlu sakārtošana un saglabāšana datu bāzē - 30756 vienības.

Turpināta **krājuma priekšmetu finansiālā novērtēšana**. Pārskata gadā finansiāli novērtētas un grāmatvedības uzskaitē uzņemtas 4879 vienības par 5319,00 euro, pavisam novērtētas 68724 krājuma vienības par 507485,96 euro. Novērtēto vienību apjoms ir 71,2 % no kopējā krājuma vienību skaita.

Veicot izglītojošo darbību, **nodrošināta krājuma aprīte** - 3583 vienības gadā, t.sk. ekspozīcijās un izstādēs eksponētas 3007 vienības, pētnieciskajam darbam izmantotas 478 vienības, deponētas 40 vienības. 3 krājuma priekšmeti (Turaidas viduslaiku pils teritorijā atrastās svētceļnieku zīmes) deponēti izstādei “Turp un atpakaļ: Livoniešu svētceļojumi viduslaiku Eiropā” Peltsamas pilī (Igaunijā), 15 krājuma priekšmeti deponēti Latvijas Nacionālā mākslas muzeja izstādei “Zili baltās pasaules valdzinājums...”, viens krājuma priekšmets deponēts Latvijas Nacionālās bibliotēkas izstādei “Ieskaņot. Atskaņot. No fonogrāfa līdz mūzikas centram”. Krājums tiek izmantots arī publikācijās, iespieddarbos, reklāmas izdevumos, konsultācijās u.c. Uz krājuma bāzes tiek izstrādāti skolēnu un studentu pētnieciskie darbi. Pārskata periodā Siguldas novada skolēnu radoši pētniecisko darbu izstrādei tika piedāvātas 7 pētnieciskās tēmas, kas aptver Turaidas vēsturiskā centra un Siguldas novada vēsturi.

2.prioritāte	Kultūras mantojuma, kultūrvēsturisko vērtību un kultūrvides saglabāšana, nodrošinot atbildīgu kultūras mantojuma un dabas mantojuma izmantošanu un stiprinot gatavību glābt mantojumu krīzes situācijās
---------------------	--

Pārskata periodā īpaša uzmanība tika veltīta kultūras un dabas mantojuma atbildīgai izmantošanai, kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanai un kultūrvides aizsardzībai.

Krājuma saglabāšanai tiek nodrošinātas nepieciešamās telpas un infrastruktūra. Krājuma glabātavās un ekspozīcijās tiek veikta regulāra temperatūras un mitruma kontrole, lai nodrošinātu atbilstošu mikroklimatu.

Muzejrezervāta krājumā uz 2024.gada 31. decembri glabājas 96486 krājuma vienība, t.sk. 70501 pamatkrājuma vienība. Krājums izvietots vairākās ēkās-pieminekļos ar kopējo platību 875 m²

Pārskata periodā:

- ☐ Veiktas krājuma priekšmetu esības un saglabātības pārbaudes, sastādīti akti, pārbaudītas 4720 krājuma vienības, bojājumi tika konstatēti 123 krājuma vienībām.
- ☐ Konservēti un restaurēti 149 priekšmeti, t.sk. 11 arheoloģiskās senlietas, 3 kartogrāfiskie materiāli, 37 tekstilijas un 98 papīra priekšmeti.

- ☐ Visiem 375 jaunienākošiem priekšmetiem ir veikta saglabājošā pirmsapstrāde, tie ir signēti un novietoti glabātavās vai izvietoti ekspozīcijās.
- ☐ Iekārtota jauna krājuma glabātuve Kalpotāju mājā 22 kv.m. platībā tekstilizstrādājumu kolekcijas priekšmetu glabāšanai.
- ☐ Pārskatīts un papildināts īpaši vērtīgo un nozīmīgo krājuma priekšmetu saraksts, iekļaujot tajā 151 vienību. Sarakstā minētie priekšmeti pārvietoti drošai glabāšanai uz krājuma seifa telpu.

Lai veicinātu muzejrezervāta kultūras mantojuma popularizēšanu, ir būtiski saglabāt, uzturēt un restaurēt Turaidas vēsturiskā centra mantojumu — ēkas-pieminekļus, dabas objektus, kultūrvidi

Pārskata periodā atbilstoši muzejrezervāta darbības mērķiem un pieejamajiem finanšu resursiem uzturētas un saglabātas ēkas-pieminekļi, veikta izpēte, izstrādāti projekti un veikti ēku-pieminekļu uzturēšanas un saglabāšanas darbi.

- ☐ Ēku - pieminekļu datu saglabāšanai:
 - veikta Vagara mājas 3D skanēšana;
 - sadarbībā ar dronu tehnoloģiju programmatūras izstrādes uzņēmumu SIA SPH Engineering veikta Turaidas pils fiksācija ar dronu, lai radītu 3D pils modeli.
- ☐ Sadarbībā ar Valsts akciju sabiedrību “Valsts nekustamie īpašumi” uzsākts Vagara mājas atjaunošanas process, veikts iepirkums par būvprojekta izstrādi.
- ☐ Kaltes ēkai pēc negaisa postījumiem veikts dakstiņu jumta remonts.
- ☐ Veikti muižas ēku uzturēšanas un saglabāšanas darbi: veikts remonts Kalpotāju mājā krējuma telpas iekārtošanai, krājuma saglabāšanas nolūkā ierīkota apsardzes un uguns trauksmes signalizācija, atjaunots Zivju pagraba durvju atbalsta mūris un Šveices mājas tējnīcas durvis, pabeigta logu nomaina krājuma ēkai u.c.
- ☐ Apmeklētāju apkalpošanas kvalitātes uzlabošanai:
 - veikta Apmeklētāju centra ieejas durvju nomaina, veikts sienu un grīdas remontēts, uzstādīta vitrīna - skapis iespieddarbu un suvenīru izvietošanai, restaurēti durvju slēgi un atjaunots ieejas kāpņu apgaismojums;
 - izveidots laternu apgaismojums ceļā no Apmeklētāju centra līdz Dārznieka mājai un Turaidas pilij.
 - veikts auto stāvlaukumu asfalta seguma remonts, atjaunots stāvvietu horizontālais marķējums un uzstādītas jaunas informācijas zīmes.
- ☐ Turpināta žoga atjaunošana pie Klausinieku mājas, veikts koka kāpņu remonts pie Pagasta magazīnas ēkas.

Pārskata periodā finansējuma trūkuma dēļ netika realizētas vairākas ieceres un iepriekšējos pārskata periodos izstrādātie būvprojekti: Šveices mājas ansambļa ēku kompleksa restaurācijas

būvprojekta izstrāde, bij.Turaidas muižas kūts-staļa ēku kompleksa un auto stāvlaukumu atjaunošanas un labiekārtojuma būvprojekta realizācija, Turaidas pils ziemeļu iekšvārtu torņa restaurācijas un konservācijas būvprojekta realizācija, Turaidas pils ziemeļaustrumu stūra iekštelpas atjaunošana, Turaidas pils J.Graudoņa apvedtakas atjaunošanas būvprojekts, bij. Ķieģeļcepla skursteņa konservācija, ugunsdzēsības ūdens sistēmas būvprojekta realizācija.

Muzejrezervāta lietošanā ir 57,82 ha liela teritorija-brīvdabas ekspozīcija ar kultūras pieminekļu kompleksi: Dainu kalnu, Turaidas pilskalnu ar viduslaiku mūra pili, Turaidas baznīcu un baznīckalnu, Turaidas muižas saimniecisko centru. Pieejamo finanšu resursu ietvaros tika nodrošināta teritorijas uzturēšana un sakopšana atbilstoši gadalaikam, t.sk. visa veida zālienu pļaušana atbilstoši kultūrvides izmantošanas iespējai, celiņu un laukumu tīrīšana u.c., tādējādi radot pievilcīgu vidi apmeklētājiem zināšanu apguvei un brīvā laika pavadīšanai.

- ▣ Kultūrvēsturisko vērtību un kultūrvides saglabāšanas nolūkā, pamatojoties uz 2023.gadā sagatavoto koncepciju, tika izstrādāts Turaidas muižas jaunās pārvaldnieka mājas dārza atjaunošanas būvprojekts, lai saglabātu vides kopainas saskaņu ar vēsturisko apbūvi un eksponētu dārza ainavu.
- ▣ Turpināti darbi apmeklētāju ērtību nodrošināšanai, garantējot drošību un apskates objektu pieejamību: uzturēti kārtībā auto stāvlaukumi, veikts teritorijā esošo taku un ceļu remonts sezonas sākumā un pēc lietus izskalojumiem, veikta grants ceļa apstrāde ar pretputes līdzekli, atjaunoti koka soli, norādes zīmes un remontētas koka laipas.
- ▣ Kultūrvēsturiskās ainavas kvalitātes nodrošināšanai veikti teritorijā augošo koku vainagu kopšanas darbi, izzāģēti nokaltušie un bīstamie koki.
- ▣ Uzsākta pakāpeniska zālāju apsaimniekošanas (dabīgo pļavu biotopa) plāna īstenošana. Organizēta pļavu pļaušana un siena aizvākšana.
- ▣ Regulāri tika kopta un uzturēta augu ekspozīcija, atjaunoti vasaras puķu un krūmu stādījumi, Veikta teritorijas sakopšana un dekorēšana pasākumu norisei brīvdabā.
- ▣ Uzturēti un apsaimniekoti 26 muižas dīķi un dīķu vietas, nodrošināta teritorijā esošo trīs meliorācijas sistēmu darbības uzraudzība.

Pārskata periodā finansējuma trūkuma dēļ netika īstenota vēsturisko dīķu atjaunošanas būvprojekta 2.un 3. kārtā, kā arī Meža teritorijas pie bij.Ķieģeļcepla lokālā plānojuma/meta izstrāde, lai turpinātu uzsākto Turaidas meža parka teritorijas attīstību, veiktu Ķieģeļcepla skursteņa konservāciju un nodrošinātu pieejamību apmeklētājiem.

3.prioritāte	Kvalitatīvs un daudzveidīgs muzejrezervāta piedāvājums dažādām sabiedrības mērķgrupām, apmeklētāju apkalpošanas drošība un efektivitāte, kultūras mantojuma radoša interpretācija, nodrošinot ieņēmumu avotu paplašināšanu un pašu ieņēmumu stabilu pieaugumu
---------------------	--

Muzejrezervāts veido mērķtiecīgu sadarbību ar dažādām mērķauditorijām, lai veidotu dialogu, piesaistītu apmeklētājus muzeja pakalpojumu izmantošanai, veicinātu sabiedrības izglītošanu un sekmētu muzejrezervāta atpazīstamību gan Latvijā, gan starptautiskā mērogā. Muzejrezervāts nodrošina apmeklētājiem iespēju iepazīt Turaidas vēsturiskā centra tūkstošgades vēsturi, izmantojot ekspozīcijas un izstādes, ekskursijas, izglītojošas programmas, pasākumus, publikācijas, lekcijas un citus piedāvājumus.

Ekspozīciju izveide un izstāžu iekārtošana

- ▣ Pārskata periodā tika nodrošināta 52 ekspozīciju pieejamība un to pilnveidošana ar interaktīviem risinājumiem satura pilnveidošanai:
 - Ekspozīcijas “Turaida Rīgas arhibīskapijas sastāvā 13-14.gs.” papildināšanai tika izstrādāta un integrēta ekspozīcijā infografika “Dāvids stāsta par krusta kariem”.
 - Ekspozīcija “Turaidas pils būvēsture” tika papildināta ar interaktīvi izglītojošu stendu “Dāvida viduslaiku portrets”.

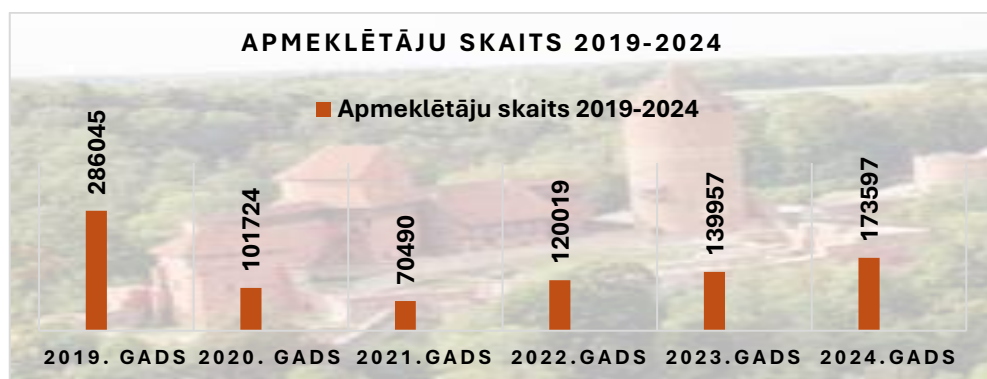
- Ekspozīcija “Turaidas pils un novads 1566-1776” papildināta ar digitālo programmu “Dāvids dodas aizstāvēt”.
- ▣ Pārskata gadā muzejā eksponēta 21 izstāde, t.sk. 13 izstādes iekārtotas no jauna. No kopējā izstāžu skaita 10 ir krājuma izstādes. Izstāžu pieejamības nolūkā digitālā satura krātuvē *eTuraida* pavisam ir pieejamas 18 izstādes virtuālā veidā. Ārpus muzeja eksponētas 7 izstādes, t.sk. 5 izstādes atklātas no jauna.

Izglītojošais darbs

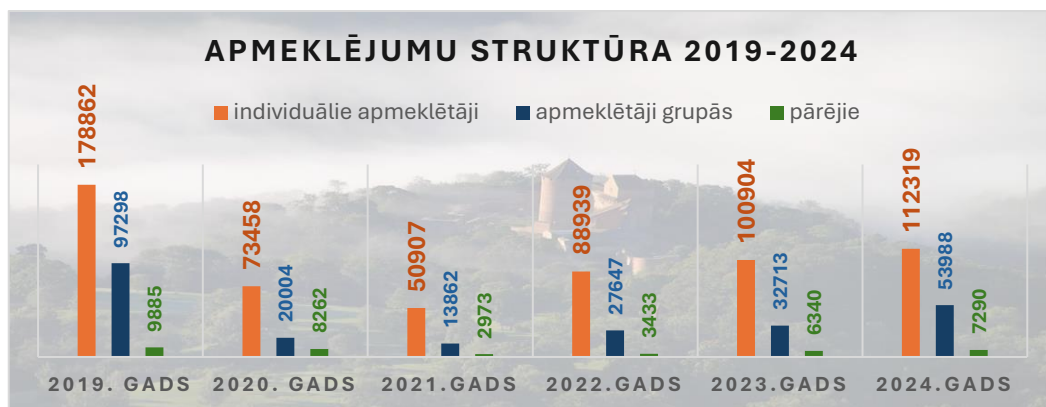
- ▣ Nodrošināts pārskata un tematisko ekskursiju piedāvājums. Novadītas 398 ekskursijas, t.sk. 333 svešvalodās.
- ▣ Nodrošināts 11 izglītojošo programmu piedāvājums. Pārskata gadā novadītas 414 izglītojošo programmu nodarbības. Pavisam nodarbībās ir piedalījušies 9820 interese. Vislielāko popularitāti apmeklētāju vidū ir guvusi programma “*Orientēšanās spēle Tūkstošgades stāsts*” - novadīta 201 nodarbība, programma „Cīemos pie Turaidas fogta” - novadītas 64 nodarbības un programma “Kas ir klausinieks” - novadītas 42 nodarbības. 10 nodarbības novadītas jaunlaulātajiem programmā “Leģenda par Turaidas Rozi jeb septiņu lakatu noslēpums”.
- ▣ Noorganizēti 52 muzejrezervāta mērķiem un uzdevumiem atbilstoši tematiskie, gadskārtu ieražu, ekspozīciju un izstāžu atklāšanas, sadarbības u.c. veida pasākumi, t.sk. sabiedrības rosināti un atbalstīti 8 pasākumi ārpus muzeja. Nozīmīgākie pasākumi 2024. gadā:
 - Turaidas mūra pilij - 810. Par godu jubilejai tiks organizēts pasākumu cikls, kas noslēdzās ar gaismas, skaņas un lāzeru projekciju ceļojumu cauri gadsimtiem - multimediju uzvedumu “Turaidas pils brīnumainais gaismas stāsts”.
 - Sarunu cikls: par pretošanās kustību un Atmodas sākumu Latvijā. 20. gadsimta 70. – 80. gadi”, “Miķelis Valters un viņa izsāpnotā valsts”, “Sarunas par mūsu valodu”, “Turaidas muzejrezervāts – atvērta un pieejama kultūrtelpa mācībām un jaunradei”, “Brīvība. Baltijas ceļam-35”.
 - Eiropas Arheoloģijas dienu ietvaros organizētie pasākumi: grāmatas “Sateseles pils un zeme” atvēršanas pasākums, darbnīcas bērniem “Aizraujošā arheoloģija”.
 - Jauno arheologu skolas 11 nodarbības skolēniem.
 - Turaidas muzejrezervāta 23.zinātniski praktiskā konference.
 - Izzinošs pasākums ģimenēm ar bērniem “Ozolu diena Turaidā” u.c., t.sk. gadskārtu ieražu svētkiem veltītie pasākumi.
- ▣ Muzejrezervāta speciālisti, izmantojot krājumu un pētniecībā gūto informāciju, savu pieredzi un zināšanas, nolasīja 20 lekcijas, sniedza vairāk 400 konsultācijas interesentiem par materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma izpēti, saglabāšanu un pieejamību.

Komunikācija un sadarbība

- ▣ Apmeklētāju skaits 2024. gadā ir **173 597**, salīdzinot ar 2023. gadu, tas ir pieaudzis par **24 %** jeb **33 640** apmeklētājiem.

- No kopējā apmeklētāju skaita 112319 ir individuālie apmeklētāji, t.i. 65 %.no kopējā apmeklētāju skaita. Apmeklētāju skaits grupās ir – 53988, no tiem, skolēni grupās – 12167, ārzemnieki grupās –32408, pārējie apmeklētāji grupās – 7290.
- Turpināta sadarbība un uzturētas līgumattiecības ar 125 Latvijas un ārvalstu tūrisma firmām. Pārskata periodā no jauna noslēgti 2 sadarbības līgumi. Pateicoties tūrisma firmu aktivitātei, ir pieaudzis apmeklētāju skaits grupās. Salīdzinot ar 2023. gadu, ir pieaudzis ārzemnieku skaits grupās par 49 %.

- Aktivizēts ekskursiju un citu aktivitāšu piedāvājums skolēniem iniciatīvas “Latvijas skolas soma” ietvaros. Salīdzinot ar 2023. gadu ir pieaudzis skolēnu skaits grupās par 25 %.
- Apmeklētāju piesaistes nolūkā:
 - veikta muzejrezervāta piedāvājuma aktīva popularizēšana starptautiskajā tūrisma gadatirgū „Balttour 2024”, sniedzot informāciju par muzejrezervāta darba aktualitātēm, plānotajiem pasākumiem, kas tiks veltīti Turaidas pils 810 gadei;
 - izdots ceļvedis “Turaidas pils septiņu torņu stāsti” un Turaidas muzejrezervāta kalendārs 2025. gadam “Dainu kalnam-40”;
 - turpināta līdzdarbība Siguldas reģionālās tūrisma biedrības organizētajā projektā “Tūrisma klasteris: Tūrisma uzņēmējdarbības veicināšana GNP teritorijā” un Vidzemes tūrisma asociācijas organizētajās aktivitātēs, uzņemtas 7 tūroperatoru grupas un 8 ārvalstu žurnālistu un mediju pārstāvju vizītes no dažādām pasaules valstīm;
 - organizētas tikšanās ar novada skolu skolotājiem, lai sniegtu informāciju par izglītojošo programmu, ekskursiju un citu aktivitāšu piedāvājumu skolēniem iniciatīvas “Latvijas skolas soma” ietvaros, kā arī par Turaidas muzejrezervāta pasākumiem 2024.gadā. Tikšanās dalībnieki iepazīstināti ar ekspozīcijām “Ceļā uz Latvijas valsti. Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis” un “Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā” un skolēnu auditorijai saistošām aktivitātēm tajās;
 - organizēta diskusija Siguldas novada izglītības iestāžu pirmsskolas pedagogiem un sākumskolas pedagogiem (1.-6.klase) par tēmu “Turaidas muzejrezervāts – atvērta un pieejama kultūrtelpa mācībām un jaunradei;
 - turpināts aktīvs darbs muzejrezervāta informācijas uzturēšanai sociālajos tīklos un muzejrezervāta mājaslapā latviešu valodā un svešvalodās, sniedzot iespēju interesentiem iepazīt un apmeklēt muzejrezervāta brīvdabas un pastāvīgās ekspozīcijas, ņemt dalību gadskārtu un tematiskajos pasākumos.
- Ņemta dalība organizācijas “Junior Achievement Latvia” rīkotajā karjeras izglītības pasākumā skolēniem – Ēnu diena, piedāvājot izzināt muzeja profesijas – vēstures pētnieks, arheologs, digitālo mediju speciālists un muzejpedagogs. Ēnu dienai pieteicās 11 skolēni no dažādiem Latvijas novadiem.
- Atzīmējot Turaidas pils 810.jubileju, kultūras mantojuma popularizēšanas nolūkā uzaicināti vairāk kā 30 cilvēki, lai sniegtu savas atmiņas par Turaidas pils apmeklējumu,

kas tika apkopotas un publicētas muzejrezervāta *Facebook* konta “Turaidas pils atmiņu stāsti”.

- ☐ Uzturēta sadarbība ar pētniecības un mantojuma institūcijām: Latvijas Zinātņu akadēmiju, Latvijas Universitāti, Latvijas Nacionālo bibliotēku, Latvijas Valsts vēstures arhīvu u.c., kuras ietvaros sekmēta muzejrezervāta pētniecības tēmu izpēte, ekspozīciju izveide, iespieddarbu, izglītojošo pasākumu, sarunu ciklu un zinātniski praktiskās konferences sagatavošana. Sadarbībā ar LU Latvijas Vēstures institūta vadošo pētnieku, vēstures zinātņu doktoru Gunti Zemīti turpināta arheologa Jāņa Graudoņa arhīva izpēte, sistematizācija un digitalizācija.
- ☐ Turpināta sadarbība ar Siguldas novada pašvaldību un tās izglītības un kultūras iestādēm:
 - par novada skolēnu nodarbinātību vasarā. Dažādu darbu veikšanā piedalījās 20 Siguldas novada skolēni. Pašvaldība kompensēja iesaistīto jauniešu darba samaksu;
 - līdzdalība Kultūras pārvaldes rīkotajās sanāksmēs, veicinot sadarbību kultūras mantojuma popularizēšanā;
 - sadarbībā ar Siguldas novada Jaunrades centru turpināta 2023. gadā uzsāktā kultūrizglītības piedāvājuma skolēniem – Jauno arheologu skolas nodarbību organizēšana;
 - sadarbībā ar Siguldas novada bibliotēku noorganizēta izglītojošu spēļu diena ģimenēm ar bērniem “Aizraujoši par arheoloģiju – iepazīsti vēsturi ar spēlēm!”;
 - sadarbībā ar Siguldas novada pašvaldības Izglītības un sporta pārvaldi un Siguldas novada mākslu un mūzikas skolām noorganizēts konkurss “Turaidas pilij 810. Viduslaiku karogi” un Turaidas pils logo metu konkurss. Konkurss piedalījās skolēni no Mākslu skolas “Baltais flīgelis”, Inčukalna Mūzikas un mākslas skolas, Krimuldas Mūzikas un mākslas skolas, Mālpils Mūzikas un mākslas skolas un Maijas Pilāgas Lēdurgas mākslas skolas. Konkursos iesniegtie darbi tika eksponēti divās izstādēs.
 - Sadarbībā ar Siguldas novada izglītības iestādēm, noorganizēts eseju konkurss “Mana brīvība” 7.-12.klašu skolēniem. Konkurss veltīts akcijas “Baltijas ceļš” 35. gadadienai. Labākās esejas tika eksponētas izstādē “Brīvības ceļš”.
- ☐ Uzsāka sadarbība ar kooperatīvo sabiedrību “Siguldas medus”, lai muzejrezervāta apmeklētājus iepazīstinātu un izglītotu par bīskopa seno amatu un medus nozīmi muižas sadzīvē, par bišu nozīmi dabiskajā plāvā un bišu stropu eksponēšanu kultūrvidē.
- ☐ Turpināta sadarbība un sabiedrības interesēs ir saglabāts papildu piedāvājums apmeklētājiem ar vietējo uzņēmēju (*SIA “Baltu rotas”, SIA “Rota-L”, SIA “Stiegra”, IK “Smēde”, IK “Stopiņi”, SIA Dizaina informācijas centrs u.c.*) dalību, nodrošinot loku šaušanas demonstrējumus, kalēja prasmes u.c. pakalpojumus. muzejrezervātu reprezentējošus suvenīrus, kas veidoti ar mūsdienīgiem mākslinieciskiem risinājumiem, izmantojot Turaidas vēsturiskā centra dabas un kultūrvēsturiskās vērtības un dabas mantojumu un rotas lietas - arheoloģisko senlietu atdarinājumus.
- ☐ Veikta informācijas aprīte un kontaktu uzturēšana ar vairākām muzeja darbībai atbilstošām starptautiskām organizācijām, veidoti kopīgi projekti un organizētas aktivitātes to ietvaros:

Nosaukums, norises vieta	Pasākums/projekta mērķis	Norises laiks	Sadarbības partneris	Pilsēta	Valsts
Muzejrezervāta apmeklējums un informācijas apmaiņa	Sadarbība tūrisma jomā, uzturētas līgumattiecības ar 127 tūrisma uzņēmumiem, uzņemti ārvalstu grupu 32408 tūristi. Dažādu pasaules valstu tūristu iepazīstināšana ar Turaidas vēsturiskā centra kultūras	Visu gadu	Latvijas un ārvalstu tūrisma uzņēmumi		

	mantojumu, novadīta 333 ekskursija svešvalodās.				
Ārvalstu tūroperatoru un žurnālistu uzņemšana	Popularizēts muzejrezervāta piedāvājums. Uzņemtas 7 tūroperatoru un 8 žurnālistu un mediju pārstāvju vizītes	Visu gadu	LIAA, VTA, STIC, tūrisma firmas		
Starptautiskais tūrisma gadatirgus "Balttour 2024"	Sniegta informācija par Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojumu un Turaidas muzejrezervāta piedāvājumu, jaunu tūrisma kontaktu dibināšana	02.-04.02.2024	Vidzemes tūrisma asociācija		
Dalība informācijas dienās	Tikšanās, sarunas ar izejošā tūrisma firmu pārstāvjiem	20.03.	LIAA	Viļņa	Lietuva
Dalība informācijas dienās	Tikšanās, sarunas ar izejošā tūrisma firmu pārstāvjiem	27.03.	LIAA	Tallina	Igaunija
Dalība starptautiskajā kontaktbiržā "Baltic Connecting"	TMR piedāvājumu Āzijas un Amerikas tūroperatoriem	08.05.	Vidzemes tūrisma asociācija	Viļņa	Lietuva
Dalība Eiropas mēroga iniciatīvā "Eiropas mantojuma zīme"	Veikta informācijas aprīte un ņemta dalība tiešsaistes informatīvajos semināros. Sagatavots un iesniegts projekts "Modernization of the website of the Turaida Museum Reserve to promote the European Heritage Label Site – the Historical Centre of Turaida." / Turaidas muzejrezervāta mājas lapas modernizācija modernizācija, lai popularizētu Eiropas mantojuma zīmi – Turaidas vēsturisko centru.	Visu gadu	Eiropas mantojuma zīmes birojs (EHL)	Brisele	Beļģija
Starptautisks projekts "European Cultural Heritage in Turaida – to be Present"	Komunikācija par projekta sagatavošanu un iesniegšanu un finansēšanas līguma noslēgšanai. Saņemts finansējums 13780 euro projekta īstenošanai 2024-2025.g.	Visu gadu	Eiropas padome	Brisele	Beļģija

2.3. Muzejrezervāta pakalpojumi

Sniegto pakalpojumu veidi atbilstoši muzejrezervāta darbības funkcijām un Ministru kabineta 01.10.2013. noteikumiem Nr. 1029 "Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta publisko maksas pakalpojumu cenrādis" (ar 03.05.2016., 17.04.2018., 23.04.2019., 10.09.2019., 17.09.2024. Ministru kabinetā apstiprinātajiem grozījumiem):

Muzeja ekspozīciju, izstāžu un brīvdabas ekspozīciju apskates pakalpojums bez maksas pieejams 14 apmeklētāju mērķgrupām

Maksas pakalpojumi

Muzeja ekspozīciju un izstāžu apskate

Tradicionālā kultūras mantojuma un muižas amatu demonstrējuma apskate

Muzeja brīvdabas ekspozīciju apskate

Muzeja krājuma materiālu izmantošana

Pārskata ekskursijas muzeja speciālista pavadībā

Muzeja telpu un teritorijas izmantošana

Tematiskās ekskursijas muzeja speciālista pavadībā

Izglītojošās programmas un lekcijas

Darbnīcas un meistarklases apmeklējums

Citi pakalpojumi

Muzejrezervāta informācijas bukletu, ceļvežu, atklātņu, u.c. materiāla tirdzniecība Turaidas muzejrezervāta Apmeklētāju centrā pēc noteiktām cenām.

Mujejrezervāta pakalpojumu pieejamība un kvalitātes nodrošināšana

☐ Muzejrezervāta ekspozīcijas apmeklētājiem ir pieejamas visu gadu, arī brīvdienās un svētku dienās, t.i. 2024. gadā - 366 dienas, 3277 stundas saskaņā ar muzeja darba laiku.

Apmeklētājiem brīvajā laikā, t.i., sestdienās, svētdienās un svētku dienās, kā arī darba dienās pēc plkst.17.00. muzejs bija pieejams 1421 stundas gadā.

- ☐ No 1. maija līdz 31. oktobrim muzeja ekspozīcijas var apskatīt katru dienu no plkst.10.00 līdz plkst.18.00. Papildus darba laiks brīvdabas ekspozīciju apskatei no 1. maija līdz 30. septembrim, plkst.9.00 līdz plkst.10.00 un no plkst.18.00 līdz plkst.20.00. No 1.aprīļa līdz 30. aprīlim un no 1. oktobra līdz 31. oktobrim muzejrezervāta teritorija ir atvērta līdz plkst.19.00.
- ☐ Muzeja pakalpojumu popularizēšanai un vispusīgas informācijas sniegšanai, tika sagatavotas un izplatītas informatīvās lapas muzejrezervāta organizētajos pasākumos, konferencēs un izglītojošajās programmās, pasākuma tematikai atbilstoši dizainētas un izvietotas afišas, maketēti un nosūtīti e-apsveikumi, e-ielūgumi u.c.
- ☐ Turaidas muzejrezervāts ir starptautisks kultūrtūrisma objekts, tādēļ informācija kultūrvidē, ekspozīcijās un iespieddarbos tiek piedāvāta latviešu valodā un svešvalodās (angļu, vācu).
- ☐ Apmeklētāju ērtībām: nodrošināti gida pakalpojumi (muzeja speciālisti un ārpalpojuma iesaistītie gidi), auto stāvlaukuma pakalpojumi, palielināta apmeklējuma laikā tiek nodrošināts papildus stāvlaukums, divu kafijas, atspirdzinošo dzērienu un uzkodu automātu pieejamība.
- ☐ Ar SIA “Mobilly” starpniecību nodrošināta attālināta ieejas biļešu iegāde un auto stāvvietu apmaksa.
- ☐ Iespēju robežās tiek nodrošināta piemērota vide cilvēkiem ar īpašām vajadzībām:
 - muzejrezervāta teritorijā ir atļauts iebraukt invalīdu transportlīdzekļiem;
 - tiek piemērotas atlaides ieejas maksai atbilstoši muzeja sniegto pakalpojumu cenrādim un nodrošināti ekskursiju un izglītojošos programmu pieejamība;
 - tiek sniegta informācija un nodrošināta kartes pieejamība ar iezīmētu maršrutu cilvēkiem ar kustību traucējumiem, kurā iezīmēts ceļš, pa kuru var pārvietoties un apskatāmie objekti;
 - celiņu segums muzeja rezervāta teritorijā ļauj personām ar funkcionāliem traucējumiem pārvietoties ratiņkrēslos ar pavadoni, apskatīt brīvdabas ekspozīcijas un Turaidas vēsturiskā centra ēkas no ārpuses, kā arī piedalīties brīvdabas pasākumos. Ar pavadona palīdzību iespējams iekļūt Pārvaldnieka jaunajā mājā, piedalīties konferencēs, pasākumos un apskatīt ekspozīcijas Turaidas pils D korpusā, Turaidas muižas ratnīcā un Dārznieka mājā. Turaidas pils kompleksa ekspozīciju apskate cilvēkiem ar kustību traucējumiem šobrīd nav iespējama.
 - Pārējiem apmeklētājiem, atbilstoši vajadzībām, ir nodrošināta vizuālā informācija: norādes uz apskates objektiem, kasi un tualetēm, kā arī informatīvie stendi un brīvdabas ekspozīcijas. Nepieciešams turpināt darbu pie ekspozīciju un citu muzeja teritorijas objektu pieejamības uzlabošanas cilvēkiem ar dzirdes, redzes, autiskā spektra traucējumiem un citām sociāli mazaizsargātām apmeklētāju grupām.

2.4. Muzejrezervāta darba uzlabošana un sistēmas efektīvas darbības nodrošināšanai, informācija par veiktajām strukturālajām reformām un reorganizācijām

- ☐ Pārskata gadā izmaiņas juridiskajā statusā nav notikušas.
- ☐ Lai palielinātu pašu ieņēmumu apjomu no sniegtajiem muzeja pakalpojumiem, tika turpināta maksas pakalpojumu cenrāža izstrāde, sagatavota anotācija un Ministru kabineta noteikumu projekts par grozījumu veikšanu 01.10.2013. MK noteikumi Nr.1029 “Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta maksas pakalpojumu cenrādis”.
- ☐ Pārskata gadā tika apkopoti muzeja rezervāta iepriekšējā attīstības perioda (2014–2023) rezultāti un izstrādāta Darbības un attīstības stratēģija 2024.–2028. gadam, kas ietver Krājuma darba politiku, Pētnieciskā darba politiku un Komunikācijas darba politiku, kas 14.03.2024. tika saskaņota Kultūras ministrijā. Ņemot vērā saskaņoto Darbības un attīstības stratēģiju 2024.–2028. gadam, Akreditācijas komisija izvērtēja muzejrezervāta atbilstību akreditācijas prasībām un pieņēma lēmumu **par muzejrezervāta akreditāciju**

uz pieciem gadiem, un 30.04.2024. izsniedza akreditācijas apliecību Nr. 3A4 kā apliecinājumu atzītai valsts muzeja darbībai.

- ▣ Muzejrezervāta darbības procesu sakārtošanai aktualizēti 3 iekšējie normatīvie akti, no jauna izstrādāti Kārtības noteikumi Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta apmeklētājiem, izdoti 46 rīkojumi pamatdarbības jautājumos.
- ▣ Īstenots projekts “Turaidas muzejrezervāta vizuālās identitātes vadlīniju un vizuālās identitātes stila grāmatas izstrāde”.
- ▣ Dokumentu pārvaldībai un informācijas aprītei ieviesta Dokumentu vadības sistēma “Namejs”.

Mērķtiecīgu un kvalitatīvu darba rezultātu sasniegšanai turpināta iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošana, pievēršot uzmanību veicamā darba un sasniedzamā rezultāta izpildes termiņiem, savstarpējai sadarbībai un finanšu resursu sadalei.

- ▣ Informācijas aprītei par darbu gaitu, izpildi un sasniegtajiem rezultātiem pārskata periodā tika noorganizētas 10 sanāksmes, t.sk. viena zinātniskās padomes sanāksme. Apkopoti speciālistu ceturkšņu darba pārskatu dati, sagatavota informācija par rezultatīvajiem rādītājiem iesniegšanai Kultūras ministrijā un statistikas pārskatam IS “Kultūras karte”.
- ▣ Noorganizēti 4 publiskie iepirkumi un veiktas 11 tirgus izpētes. Veikti pasūtījumi Elektroniskajā iepirkumu sistēmā iepirkti materiāli un inventārs 7633,23 euro apjomā.
- ▣ Muzejrezervāta darbības un infrastruktūras uzturēšanai noslēgti un izpildīti: 33 saimnieciskie līgumi, 11 sadarbības līgumi un 14 uzņēmuma un autoratlīdzības līgumi.
- ▣ Noorganizēti 7 pretendentu atlases konkursi, darba intervijas, sagatavoti amata apraksti, pieņemti pamatdarbā izglītojošā darba, apmeklētāju apkalpošanas, pieminekļu un kultūrvides uzturēšanas un atbalsta funkciju speciālisti.
- ▣ Muzejrezervātā darbojas komisijas, kas kontrolē un nodrošina finanšu un materiālo līdzekļu lietderīgu izmantošanu un materiālo vērtību saglabāšanu: krājuma komisija, iepirkumu komisija un inventarizācijas komisija. Sagatavots vadības ziņojums un finanšu pārskats par gada budžeta finansējuma izlietojumu.

2.5. Pārskats par stratēģijas ieviešanu

Pārskata gadā tika uzsākta Darbības un attīstības stratēģijas 2024.–2028. gadam īstenošana, un plānotās aktivitātes tika realizētas atbilstoši kārtējā gada darba plāniem un prioritātēm. Lai sekmētu muzeja nepārtrauktu un ilgtspējīgu darbību, tika plānoti un organizēti nepieciešamie resursi – gan finanšu, gan cilvēkresursi. Katru ceturksni darba plānu izpilde un sasniegtie rezultāti tika pārrunāti un akceptēti vadības un nodaļu vadītāju sanāsmēs, lai savlaicīgi veiktu nepieciešamās izmaiņas darba plānos, pielāgojoties esošajai situācijai un samazinātu iespējamos stratēģijas neizpildes riskus.

Lai gan muzejrezervāta budžets joprojām nav pietiekams visu ieceru īstenošanai, tostarp krīzes infrastruktūras sakārtošanai (ģenerators iegādei, ugunsdzēsības ūdens apgādes sistēmas ierīkošana u.c.), lielākā daļa 2024. gadam noteikto darbības prioritāšu ir izpildītas.

3. PERSONĀLS

Muzejrezervāta darbības nodrošināšanai amatu sarakstā ir apstiprinātas 79 amata vietas, t.sk. 19 amata vietas vasaras sezonas (01.05–31.10.) darbiniekiem, kuri galvenokārt veic ekspozīciju uzraudzību. Faktiski pastāvīgajā darbā bija nodarbināti 60 darbinieki pamatdarbā un viens darbinieks blakus darbā. Gada laikā darba tiesiskās attiecības tika nodibinātas ar 10 pastāvīgā darba darbiniekiem, ar 2 ārstata darbiniekiem un 20 skolēniem vasaras nodarbinātības programmas ietvaros un izbeigtas darba attiecības ar 29 darbiniekiem, t.sk. ar 2 ārstata darbiniekiem un 20 skolēniem. Konkrētu darbu izpildei tika noslēgti uzņēmuma un autoratlīdzības līgumi ar 17 personām. Darbā tika iesaistīti arī divi brīvprātīgie darbinieki, kuri nostrādāja 72 stundas.

No pamatdarbā strādājošajiem 29 darbiniekiem ir augstākā izglītība, t. sk. 4 zinātņu doktori, 11 maģistri, pārējiem darbiniekiem – vidējā speciālā vai vidējā izglītība. Visvairāk darbinieku ir

vecuma grupā no 31 gada līdz pensijas vecumam un pensijā esošie, t.i. 76 %. No kopējā pamatdarbā esošo darbinieku skaita – 29 % vīrieši un 72 % – sievietes.

Muzejā nostrādātais laiks:

Muzeja darbinieki (pastāvīgā darbā)	Muzeja direktors, vietnieki	Struktūrvienību vadītāji	Speciālisti	Pārējie darbinieki	Kopā
Līdz 5 gadi	0	2	11	11	24
5-20 gadi	2	4	10	11	27
vairāk par 20 gadiem	0	1	8	1	10

Ņemot vērā muzejrezervāta struktūrvienību funkcijas, nodarbināto izteiktās mācību vajadzības novērtēšanas elektroniskās veidlapas informācijas sistēmā (NEVIS), kur pamato mācību nepieciešamību efektīvākai darba uzdevumu izpildei, darbiniekiem 2024. gadā tika nodrošinātas apmācības 60 kvalifikācijas celšanas klātienēs un tiešsaistes pasākumos, no kuriem lielākā daļa saistīta ar profesionālās kvalifikācijas pilnveidošanu. Ņemta dalība Valsts administratīvās skolas un citu mācību centru organizētajosursos un semināros, Baltijas muzeoloģijas veicināšanas biedrības organizētajos semināros, Latvijas Muzeju biedrības, kā arī apmeklēti profesionālo biedrību, Latvijas un starptautisko kultūras un mantojuma institūciju organizētās konferences, forumi un citi muzejrezervāta darbībai atbilstoši pieredzes apmaiņas pasākumi.

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

4.1. Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai

Pārskata gadā tika turpināts daudzveidīgs un regulārs sabiedrības informēšanas darbs par pētnieciskā, krājuma, ekspozīciju un izstāžu izveides darba rezultātiem, par pieminekļu un kultūrvides saglabāšanu, veicinot muzejrezervāta atpazīstamību un reklāmu, lai nodrošinātu sabiedrībai pilnvērtīgu informāciju par muzejrezervāta darbu un piedāvājumu. Informācija sabiedrībai par muzejrezervāta pieejamību, sniegtajiem pakalpojumiem, pasākumiem un citam aktivitātēm ir pieejama: internetvietnēs www.turaida-muzejs.lv, www.1188.lv, www.infolapas.lv un citās muzeja darbībai saistošās internetvietnēs, kā arī muzejrezervāta sociālajos tīklos (*Facebook, Instagram, TIK TOK, Twiter*), *Youtube*, Apmeklētāju centrā izvietotajā vizuālajā informācijā, ceļvežos, reklāmas bukletos, radio un TV u.c.

Muzejrezervāta konti sociālo mēdiju platformās:

Konti	Skatījumi pārskata gadā	Sekoptāju skaits pārskata gada beigās	Piezīmes
<i>Facebook</i>	963169	8361	sasniegti 495453 cilvēki, mijiedarbība 54776
<i>Instagram</i>	30420	1317	sasniegti 24105 cilvēki, mijiedarbība 888
<i>TIK TOK</i>	3462	828	Video skatījumi 40366

Muzejrezervāta veidotās platformas un rīki:

Nosaukums	Virtuālo apmeklējumu skaits pārskata gadā
turaida-muzejs.lv	109000
e.turaida.lv	31000
Krājums.turaida-muzejs.lv	25000

- ☐ Skolēnu mērķauditorijas piesaistei sagatavota un publicēta informācija par izglītojošo programmu piedāvājumu interneta žurnāla www.skolasvards.lv pielikumos: “Pavasara ekskursiju ceļvedis” un “Rudens ekskursiju ceļvedis”, Latvijas skolas somas mājaslapā <https://latvijasskolassoma.lv/>;
- ☐ Projekta “Eiropas kultūras mantojums Turaida – klātesoši Turaidā” ietvaros uzsākta mājaslapa www.atklajturaidu.lv izveide, kas paredzēta skolēniem un skolotājiem. Tās mērķis ir, izmantojot muzejrezervāta piedāvājumu, sniegt iespēju iepazīt novada vēsturi, apvienojot to ar mācību darbu par tēmām, kas veicina muzejrezervāta atpazīstamību un popularizēšanu.
- ☐ Turpināta muzejrezervāta informācijas atjaunošana un izvietošana internetvietnēs INFO LAPAS, viss.lv, portālā www.skolenuekskursijas, www.pilis.lv u.c.
- ☐ Lai informētu sabiedrību, t.sk. tūrisma nozares pārstāvjus, organizētājus un interesentus, tika organizēta ikgadējā konference - Informācijas diena, kurā varēja iepazīties ar muzejrezervāta 2024. gada tūrisma sezonas piedāvājumu, topošajām izstādēm, ekspozīcijām un citām muzejrezervāta darba aktualitātēm.
- ☐ Sniegtas intervijas par muzejrezervāta pieejamību, pakalpojumiem un kultūras mantojuma saglabāšanas un popularizēšanas jautājumiem un ņemta daļība muzejrezervāta reklāmas veidošanā TV un radio:
 - Uzņemta Japānas TV kanāla producentu grupa ceļotāju raidījuma filmēšanai Turaidas pilī.
 - Raidījuma “Kultūršoks” sižeta filmēšana
 - Radio raidījumā “Doma laukums” un Radio “Marija” sniegta informācija par lībiešu vecāko Kaupo.
- ☐ Izstrādāti un nofilmēti 5 video ekspozīcijas “Gaujas lībieši Latvijas kultūrvēsturē” popularizēšanai
- ☐ Veidots saturs un veikta filmēšana videosižeti pasākuma “Ozolu diena Turaidā”, “Turaidas pils brīnumainais gaismas stāsts” u.c. reklamēšanai.
- ☐ Ievērojot muzejrezervāta jaunās vizuālās identitātes vadlīnijas:
 - atjaunota muzejrezervāta tīmekļvietne www.turaida-muzejs.lv, nodrošinot informācijas pieejamību par privātuma politiku, sīkdatņu politiku un piekļūstamības paziņojumu, kā arī saites uz muzejrezervāta sociālo tīklu kontiem;
 - veikta brīvdabas ekspozīcijas informatīvo stendu atjaunošana.

4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

- ☐ Muzejrezervāts sadarbojas un uztur kontaktus ar Latvijas un ārvalstu nevalstiskām organizācijām, ar kurām savstarpējās sadarbības rezultātā īsteno abpusēji izdevīgus projektus un citas aktivitātes. Tās ir: Latvijas Muzeju biedrība, Latvijas Piļu un muižu asociācija, Baltijas Muzeoloģijas biedrība, Baltijas jūras reģiona piļu muzeju asociācija, Baltijas jūras reģiona piļu pētnieku asociācija, Latvijas Profesionālo gidu asociācija, Vidzemes tūrisma asociācija, Gaujas nacionālā parka tūrisma biedrības klasterī “Enter Gauja”, Eiropas mantojuma zīmes vietu saraksts (EHL) u.c.
- ☐ Turpināta sadarbība ar Turaidas muzejrezervāta Atbalsta biedrību, kuras mērķis ir sniegt atbalstu un intelektuālo ieguldījumu dabas un kultūras mantojuma aizsardzībā un uzturēšanā. Pārskata gadā ar biedrības līdzdalību projektu konkursos saņemts finansējums 4950 euro apmērā, lai sekmētu muzejrezervāta pētniecisko darbu, pasākumu “Arheologu svētki Turaidā” un grāmatas “Sateseles puls un zemes” izdošanu.
- ☐ Turpināta sadarbība ar Turaidas ev. luterisko draudzi, kas sekmē muzejrezervāta mērķu īstenošanu. Pateicoties draudzes darbībai, tiek nodrošināta ekspozīcijas “Turaidas baznīcas un draudzes vēsture” popularizēšana un pieejamība, kā arī sekmēta muzejrezervāta misijas īstenošana vispārcilvēcisko vērtību uzturēšanā.

5. NĀKAMĀ GADA PLĀNOTIE PASĀKUMI

Pamatojoties uz Darbības un attīstības stratēģiju 2024.–2028. gadam, muzejrezervāts 2025.gadā plāno tam noteikto funkciju izpildi atbilstoši noteiktajām darbības prioritātēm un

pieejamajiem finanšu resursiem, lai īstenotu stratēģiskos mērķus, krājuma, pētniecības un komunikācijas politiku.

1. prioritāte

Latvijas vēsturisko centru elementu izpēte un krājuma komplektēšana par kultūras un dabas pieminekļiem, kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu Turaidas vēsturiskajā centrā Latvijas un Eiropas vēstures kontekstā, saglabājot pēctecību un uzkrātās zināšanas, kā arī vairojot Latvijas kultūrvēsturiskā mantojuma vērtību

Mērķtiecīgi veidot, dokumentēt un pētīt krājumu un ar to saistīto informāciju

- ✦ Turpināt krājuma digitalizāciju un nodrošināta uzticamas informācijas gūšanas iespējas uzlabotajā muzejrezervāta krājuma elektroniskajā datu bāzē, nodrošināt tās pieejamību tīmekļvietnē www.turaida-muzejs.lv, sadaļā *eTuraida* un Nacionālajā muzeju kopkatalogā/Digitālajā bibliotēkā un ieviest jaunas formas krējuma popularizēšanai.

Veikt arheoloģisko izpēti lībiešu senvietās un Turaidas vēsturiskajā centrā

- ✦ Arheoloģiskā izpēte Turaidas Jāņkalna dienvidu pusē

Turpināt pētniecības darbu 7 pamattēmu ietvaros, veikt iegūtās informācijas apkopošanu:

- ✦ Manuskripts “Tautasdziesma Dainu kalnā”
- ✦ Manuskripts katalogam „Turaidas pilī atrastās 13.–17. gs. militārās senlietas”
- ✦ Manuskripts katalogam “Turaidas pilsdrupās atrastie 13.–17. gs. sadzīves priekšmeti”
- ✦ Izpētes pārskats “Lībiešu tekstilapstrādes tehnikas un tradīcija”
- ✦ Izpētes pārskats “Garīgā kultūra un apbedīšanas tradīcijas”
- ✦ Ekspozīcijas plāns “Turaidas pils astoņi gadsimti”
- ✦ Ekspozīcijas koncepcija tēmas “Tiesa un taisnība viduslaiku Livonijā” ietvaros
- ✦ Papildinājums ekspozīcijas plānam “Turaidas Dāvids muzejā” ar tēmu “Skaitīt un burtot viduslaikos kopā ar Dāvidu”
- ✦ Ekspozīcijas “Turaidas pils ziemeļu iekšvārtu tornis” plāns
- ✦ Digitālās programmas “Pils kultūrslāņa CV” plāna izstrāde
- ✦ Turaidas muižas īpašnieka Baltazara fon Kampenhauzena (1828– 1907) un pārvaldnieka Roberta Friboza (1911–1918) vēstuļu tulkojums un zinātnisko komentāri
- ✦ Publikācija “Siguldas apkārtnē un ļaudis 19.–20. gadsimta mijā”, veltīta Siguldas pilsētas 100-gadei
- ✦ Manuskripts katalogam “Māksliniekam Voldemāra Gudovsskim -100”.
- ✦ Materiālu apkopojums par Atmodas laiku kultūras mantojuma saglabāšanā un kultūras mantojuma lomu neatkarības, demokrātijas un brīvības centienos.

2. prioritāte

Kultūras mantojuma, kultūrvēsturisko vērtību un kultūrvides saglabāšana, nodrošinot atbildīgu kultūras un dabas mantojuma izmantošanu un stiprinot gatavību glābt mantojumu krīzes situācijās

Nodrošināt krājuma saglabāšanai nepieciešamās telpas un infrastruktūru

- ✦ Rīcības plāna izstrāde, kritiskās infrastruktūras un materiālās bāzes nodrošināšana kultūras mantojuma aizsardzībai un glābšanai krīzes situācijās

Digitālā mantojuma attīstīšana krājumā un pieminekļu saglabāšanā

- ✦ Serveru nodrošinājums digitāli radīto un digitalizēto priekšmetu saglabāšanai, elektroniskās datu bāzes saglabāšanai
- ✦ Turaidas baznīcas 3D skenēšana

Uzturēt un attīstīt muzejrezervāta darbībai un darbības nepārtrauktības nodrošināšanai krīzes situācijā nepieciešamo infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi

- ✦ Stiprināta muzejrezervāta gatavība rīcībai krīzes situācijās, ģenerators iegāde nodrošināta enerģētiskā drošības garantēšanai
- ✦ Jaudīga traktora iegāde kultūrvides apsaimniekošanas darbu veikšanai

Uzturēt un izmantot ēkas-pieminekļus atbilstoši muzejrezervāta mērķiem, veikt izpēti, izstrādāt projektus restaurācijai un konservācijai

- ✦ Vagara mājas restaurācijas un atjaunošanas būvprojekta izstrāde
- ✦ Turaidas pils ziemeļu iekšvārtu torņa restaurācijas un konservācijas būvprojekta realizācija
- ✦ Turaidas pils pagalma ziemeļaustrumu stūra iekštelpas atjaunošana
- ✦ Turaidas pils cvingera sienas restaurācija

Saglabāt un atjaunot dabas un kultūrvides vērtības, izstrādāt un realizēt projektu vēsturisko kompleksu vides identitātes atjaunošanai

- ✦ Pārvaldnieka jaunās dzīvojamās mājas vēsturiskais dārza atjaunošanas būvprojekta realizācija
- ✦ Turpināt brīvdabas ekspozīcijas informatīvo stendu atjaunošanu atbilstoši muzejrezervāta vizuālās identitātes vadlīnijām.

3. prioritāte

Kvalitatīvs un daudzveidīgs muzejrezervāta piedāvājums dažādām sabiedrības mērķgrupām, apmeklētāju apkalpošanas drošība un efektivitāte, kultūras mantojuma radoša interpretācija, nodrošinot ieņēmumu avotu paplašināšanu un pašu ieņēmumu stabilu pieaugumu

Iekārtot jaunas ekspozīcijas un izstādes, izveidot jaunas digitālās programmas

- ✦ Interaktīvs maršruts “Turaidas Dāvida vēstures taka”
- ✦ Brīvdabas ekspozīcija “Dabas pērles Turaidas meža parkā”
- ✦ Informatīvs stends “Iepazīsti Turaidas vēsturi kopā ar Dāvidu”,
- ✦ Interaktīvs stends “Dainu kalnam -40”

Iekārtot krājuma, mākslas, aktualitāšu un cita veida izstāde

- ✦ Par zemi, dziesmām un skulptūrām.
- ✦ Dainu kalnam – 40
- ✦ Mēs ticējām – mēs esam. Latvijas evaņģēliski luteriskā baznīca Trešās Atmodas laikā (1987-1991)
- ✦ Atvērtais krājums kaltes ēkā
- ✦ Paula Einhorna grāmatas Turaidas muzejrezervāta krājumā

Organizēt konferences, seminārus un citus izglītojošus pasākumus

- ✦ Turaidas muzejrezervāta gadskārtējā zinātniski praktiskā konference
- ✦ Pavasara konference - Informācijas diena gidiem
- ✦ Seminārs “Gaujas lībiešu mantojuma izpēte 21.gadsimtā: starpdisciplināras metodes vēstures izpētē”
- ✦ Diskusiju cikls par tēmu “Dainu kalna – 40”
- ✦ Informācijas diena skolotājiem
- ✦ Pasākumu cikls “Dainu kalnam – 40”
- ✦ Ikgadējās Eiropas mantojuma dienu pasākumi programmas “Latviešu grāmatai 500” ietvaros
- ✦ Eiropas Arheoloģijas dienu pasākumi
- ✦ Starptautiskā folkloras festivāla “Baltica 2025” dižkoncerts

Sagatavot un izdot publikācijas

- ✦ Grāmata “Tautasdziesma Dainu kalnā”
- ✦ Katalogs „Turaidas pilī atrastās 13.–17. gs. militārās senlietas”

Veidot jaunas izglītojošas programmas skolām un mūžizglītībai

- ✦ Radošās darbnīcas “Arheoloģija bērniem”
- ✦ Interaktīvas galda spēles “Lībiešu rotas”
- ✦ Skaitīt un burtot viduslaikos kopā ar Dāvidu
- ✦ STEM programmas piedāvājums

Pilnveidot muzejrezervāta tīmekļvietni, aktualizēt sociālo tīklu vizuālo identitāti u.c. digitālos risinājumus

- ↗ Mājas lapas www.atklajturaidu.lv izveide
- ↗ Audio gida izveide ekspozīcijai „Turaidas muižas pārvaldnieka vecā dzīvojamā māja”.

Realizēt muzejrezervāta mārketinga programmu

- ↗ Veikt apmeklētāju izpēti, izmantojot dažādas pētniecības metodes
- ↗ Uzturēt sadarbību ar Latvijas un ārvalstu tūrisma kompānijām

Aktivizēt sadarbību ar starptautiskajiem partneriem

- ↗ Uzturēt kontaktus ar Eiropas mantojuma zīmes vietām un Eiropas Komisijas Eiropas mantojuma zīmes biroju un ņemt dalību projektu aktivitātēs
- ↗ Sekmēt sadarbības ar Baltijas jūras reģiona piļu un muzeju asociāciju un Baltijas jūras reģiona piļu pētnieku asociāciju
- ↗ Dalība *Interreg* Igaunijas - Latvijas programmā 2021.-2027. gadam “Garden Pearls II”

Nodrošināt kvalitatīvu apmeklētāju apkalpošanu

- ↗ Darbinieku kapacitātes stiprināšana un labbūtības nodrošināšana

I.Mikanovska-Mikalovska 67971402
inta.mikanovska-mikalovska@tmr.gov.lv